

Högskoleutbildning – till vilket pris?

Allt fler väljer att studera på högskola eller universitet. Men i många länder ökar kostnaderna för studenterna. I denna film får vi se universitetsvärldens baksida, och den alltmer pressade ekonomiska situationen som avgifterna skapat, både för studenter och för hela länder.

Speltid: 53 min.

Från: 15 år

Ämne: Samhällskunskap

Produktionsland:
Frankrike, 2016

Svensk version:
© Filmo, 2017

Ansvarig utgivare:
Ulrika von Yxkull

Filmnr: 1742

**För ytterligare
källinformation:**
Kontakta Filmo
08-445 25 50

Högskoleutbildning – till vilket pris?

Historien börjar under 80- och 90-talet, då ekonomiska kriser och nya politiska idéer präglade Europa. I syfte att stärka Europas vetenskapliga inflytande ville man satsa på högre utbildning och forskning. Men under samma tid gick de engelska universiteten på knäna, det fanns ingen möjlighet att utvidga verksamheten inom ramen för den befintliga budgeten. En statlig utredning föreslog därför att universiteten skulle få rätt att begära en terminsavgift från varje student, och 1998 blev avgifterna verklighet. Det dröjde inte länge förrän avgiftstaket hade höjts till 9000 pund per år. För att finansiera sina studier behöver de flesta idag ta ett studielån, lån som inte alla kan betala tillbaka.

Det som ligger till grund för de införda avgifterna är en tanke om humankapital. Det innebär att varje människas förmågor går att sälja på en marknad, och att studier är ett sätt att investera i sig själv och sitt värde på arbetsmarknaden. Det är en tanke som står i kontrast med den tidigare hållningen – att kunskap och utveckling av kunskap i sig är något värdefullt. Den nya doktrinen gör universitet till ett slags yrkesutbildningsinstitut som ska producera humankapital i enlighet med företagets behov. Samtidigt vrids universitetens incitament från kunskapsproduktion och allmännyttan till vinst genom avgiftssystemet. Studenten blir en kund och universiteten en vinstdrivande producent. Men vart är vi på väg med detta nya system? Vad händer med de som inte kan betala sina studieskulder? Är det bra att universitet omvandlas till företag? Och kan man verkligen sätta ett pris på kunskap?

Nyckelord

Högskoleutbildning, universitet, studielån, humankapital, konkurrens, privatisering, avgifter, kunskap.

Frågor efter visning

1. Varför ville man satsa på högre utbildning och forskning under 80- och 90-talet?
2. Vad menas med att universiteten började drivas som företag?
3. Vad menas med humankapital?
4. Vilken tanke ligger till grund för införandet av avgifter på universiteten?
5. Hur kan man förklara reformen med hjälp av politiska ideologier?
6. Hur har reformen påverkat universiteten, lärarna och studenterna?
7. Hur tas det nya systemet emot av tyska universitet?
8. Vad kan hända om studenterna inte kan betala tillbaka sina studielån efter det att de har avslutat sina studier?
9. Vilka för- och nackdelar kan du se med ett marknadsstyrt utbildningssystem?
10. Vilka för- och nackdelar kan du se med ett statligt utbildningssystem?

Internetkällor

https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/2017/world-ranking#!/page/0/length/25/sort_by/rank/sort_order/asc/cols/stats

- Times higher education rankar universitet. På hemsidan kan man se vad rankingen baseras på. Sidan är på engelska.

<https://www.svd.se/det-bor-kosta-att-plugga-pa-universitet> - Företrädare för Moderata studenter argumenterar i Svenska dagbladet för att studieavgifter införs i Sverige.

<http://www.dn.se/debatt/terminsavgifter-kan-radda-kvaliteten-pa-universiteten/> - Bo Becker argumenterar för avgifter i Dagens nyheter.

<http://medarbetarportalen.gu.se/aktuellt/gu-journalen/arkiv/2014/nummer-5-14/debatt--nej-till-studieavgifter--/?languageId=100000&skipSSOCheck=true> - Rektorn för Göteborgs universitet argumenterar mot avgifter i GU-journalen.

<http://www.regeringen.se/debattartiklar/2015/04/fler-bor-fa-mojlighet-att-studera-vidare/> - Helene Hellmark Knutsson är minister för högre utbildning och forskning. Här besvarar hon Moderaternas förslag om studieavgifter på regeringens hemsida.

<http://www.dn.se/debatt/fel-syn-pa-universitetet-ger-fusk-och-bristande-kvalitet/> - Vad är ett universitet? Den frågan ställer sig statsvetaren Hans Agné på DN Debatt.

www.ne.se - Nationalencyklopedin

<http://factlab.com/#lo=1> - Dagens nyheter skolsajt

<http://www.sverigeisiffror.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/> - Statistiska centralbyråns (SCB) lärar- och elevhjälp där du kan hitta statistiska underlag

www.filmo.se - Filmos hemsida

Filmen *Högskoleutbildning – till vilket pris?* passar bra för undervisning i gymnasiet. Här enligt det centrala innehållet i Gy11, se www.skolverket.se:

I samhällskunskap 1b, Gy11

”Demokrati och politiska system på lokal och nationell nivå samt inom EU. Internationella och nordiska samarbeten. Medborgarnas möjligheter att påverka politiska beslut på de olika nivåerna. Maktfördelning och påverkansmöjligheter i olika system och på olika nivåer utifrån grundläggande demokratimodeller och den digitala teknikens möjligheter. Politiska ideologier och deras koppling till samhällsbyggande och välfärdsteorier”

”Samhällsekonomi, till exempel ekonomiska strukturer och flöden i Sverige och internationellt. Försörjning, tillväxt och företagande, resursanvändning och resursfördelning utifrån olika förutsättningar”

”Samhällsvetenskapliga begrepp, teorier, modeller och metoder i samband med undersökningar av samhällsfrågor och samhällsförhållanden. Exempel på metoder för att samla in information är intervju, enkät och observation. Exempel på metoder för att bearbeta information är statistiska metoder, samhällsvetenskaplig textanalys, argumentationsanalys och källkritik”